

Božena Žabková, rozená Kotyzová

Koncem července uplynulo 100 let od jejího narození. V roce 1925 se provdala za Rudolfa Žabku z Líšnice. Manžel se přistěhoval na její usedlost v žamberské osadě Polsko. Vlivem událostí posledního roku války se rodina stala velice známou, avšak byla přímo ohrožena na životě.

Koncem října 1944 Žabkovi souhlasili s poskytnutím úkrytu parašutistům ze skupiny BARIUM s její vysílačkou. Pro Boženu Žabkovou to znamenalo nejen pro dva lidi navíc vařit, prát a žehlit. Bylo třeba zajistit, aby nové obyvatele nespáčil nikdo cizí. Stalo se, že je při rozhovoru vyrušila návštěva a při útěku z kuchyně tam jeden zapomněl svetr. Návštěva si ho všimla a zajímala se, či že je to svetr. Paní Žabková situaci zachránila malou lží, že chce takový uplést synovi a půjčila si ho od příbuzné. Častým provozem vysílačky také vzrostla potřeba elektřiny. Z obav, aby to nebylo zřizenci při odečtu nápadné, šetřili Žabkovi na světle.

Zradou byl úkryt prozrazen a pro parašutisty si přišlo 16. ledna 1945 gestapo. Rodině hrozila poprava na místě a vypálení usedlosti. Nakonec bylo od tohoto záměru upuštěno a Božena Žabková asistovala při soupisu majetku, který měl být předán do opatrování soudovi. Když jí manžel připomněl nějakou maličkost, odvětila mu: „Ale vždyť se sem už stejně nevrátíme!“

V hradeckém vězení ji na cele přivítala paní Vachková, které gestapáci při výslechu utloukli manžela. Zasvětila ji do poměrů ve věznicí a do gestapáckých výslechů. Když se jí posléze ptala, proč se táta včas neodpravil, aby nevyzradil další, paní Žabková odpověděla, že táta je hrdý a jistě nic neprozradí. V tu chvíli jí došlo, že vlastně neměli čas se domluvit, jak budou vypovídat. Drželi se statečně oba, nikoho neprozradili.

Z Hradce Králové byli vězni, mezi nimi gen. Bláha, plk. Borecký a jako jediná žena Božena Žabková, převezeni 1. března 1945 do Malé pevnosti v Terezíně. Nakonec měla paní Žabková štěstí. 30. dubna ji z Terezína propustili. Několik dnů zůstala u příbuzných v Praze, než se vrátila domů. Před vlastním domem po vystoupení z auta padla na zem a šťastná z návratu líbala rodnou půdu.

Bohužel, místo vděku si musela nuceného odloučení od manžela užít ještě v letech 1949 – 1960.

Podle vzpomínek Otto Pospíšila v 5. díle Sborníku vzpomínek účastníků boje proti fašismu 1938 – 1945 a Jany a Vladimíra Žabkových v Žamberských listech č. 4/2006 napsal

Pavel Svědihov

Žamberské listy č. 13 z 1. srpna 2013